Az Ideológiai Irányelvek szellemében

Tudományegyetemi pártszervezeteink feladatai és tervei az új tanévben

Az MSZMP József Attila Tudományegyetemi végrehajtó bizottsága az utóbbi hónapokban több alkalommal foglalkozott az MSZMP Központi Bizottsága által megjelentetett Ideológiai Irányelvek tézisei alapján az egyetemi pártmunka kérdéseivel, az egyetemi pártszervezetek, a kommunista oktatók, dolgozók és hallgatók feladataival. Az alábbiakban e vizsgálódások, viták tapasztalatait összegező beszámolóból közlünk részleteket.

Az agitációs és propagandamunkának továbbra is az egyik legfontosabb feladata, hogy megértessük oktatóinkkal: ma már nem elegendő marxista világnézet megismerése, hanem tovább kell lépni, alkalmazni kell azt, mind az oktató, mind a tudományos munkában. Ezt a követelményt, a marxizmus alkalmazásának követelményét, kell támasztani valamennyi egyetemi oktatóval szemben az új káderfejlesztési tervek elkészítésénél is. Általában törekednünk kell arra, hogy minden egyetemi oktató egyre inkább marxista oktató, a marxista világnézet terjesztője legyen. (Természetesen, mint már annyiszor utaltunk rá, nem a marxizmus klasszikusainak citálásáról van szó, hanem a marxista világnézet alkotó alkalmazásáról.)

Az előzővel szoros kapcsolatban az ideológiai munka másik fontos feladataként

a szakmai-ideológiai viták színvonalának emelését jelöltük meg. Az volt az álláspontunk, hogy a szakmai-ideológiai konferenciák száma inkább legyen egy, vagy kettő évenként, de az legyen jól előkészített és színvonalas.

Sajnos, ezzel kapcsolatban is azt kell megállapítani, hogy — egy-két kivételtől eltekintve — e téren sem sikerült lényeges előrehaladást elérni. Továbbra is javasoljuk, hogy az alapszervezetek, illetve a pártcsoportok különös gonddal foglalkozzanak a szakmai-ideológiai konferenciákkal, minden eszközzel segítsék annak előkészítését, és a vitákban a párttagok legyenek a kezdeményezők. Végezetül, mind az intézeti, mind az egyéni káderfejlesztési tervek elkészítésénél fordítsanak figyelmet e kérdésre is, s tervezzék meg: milyen szakmai-ideológiai témákkal kíván foglalkozni a jövőben az adott intézet és kik lesznek az egyes témák felelősei.

Feladatul jelöltük meg azt is, hogy az oktatók és hallgatók között felmerülő, belső fejlődésünket, vagy a nemzetközi munkásmozgalmat érintő problémákat illetően időben kell választ adnunk. Eme célkitűzésünk végrehajtását objektív okok is nehezítették, elsősorban az, hogy ilyen jellegű kérdésekre vonatkozóan a felsőbb pártszervektől pártbizottságunk nem kapott kellő időben megfelelő mértékű tájékoztatást. Úgy látjuk — és ennek szükségességére az elmúlt évben felsőbb pártszerveink figyelmét is nemegyszer felhívtuk —, hogy

az egyetem ebből a szempontból más elbírálás alá kell, hogy essen, mint az üzemi és egyéb pártszervezetek. Az egyetemen dolgozó emberek a politikai kérdésekben, mivel többségük különböző napilapokat, folyóiratokat rendszeresen olvassa, tájékozottabbak, mint a többi munkakörben dolgozók.

Így érthető az, hogy a megjelenteknél többet akarnak tudni, az egyes jelenségek magyarázatával kapcsolatos ellentmondásokat hamarabb észreveszik, azokra érzékenyebben reagálnak. Ezért van szükség arra, hogy oktatóink, elsősorban párttagjaink részére olyan tájékoztatást tudjunk nyújtani, mint amelyet pártaktivistáink részére az elmúlt évben Komócsin Zoltán elvtárs tartott. De jó hatásuk volt Győri Imre és Méhes Lajos, valamint Perjési László elvtársak által a KISZ tagjai számára adott tájékoztató is. Feltétlenül szükség van arra, hogy ezeknek a magasabb szintű tájékoztatásoknak a számát szaporítsuk és a kellő időben való megtartását előmozdítsuk, s általában szükséges párttagjaink tájékoztatásának megjavítása.

Remélhetőleg ez a javulás már a következő hónapokban érezhető lesz, hiszen a Politikai Bizottság június 8-i határozata ezt megköveteli felsőbb pártszerveinktől. A tájékoztatás megjavítása érdekében nekünk is törekednünk kell arra, hogy az egyetemet érintő kérdésekről, a pártbizottság, a Végrehajtó Bizottság, a vezetőségek tevékenységéről, határozatairól időben és pontosan értesüljenek a párttagok.

Az 1965/66-os tanévben az ideológiai munka legfontosabb területei az Ideológiai irányelvekkel kapcsolatosak. Mint ismeretes, pártunk Központi Bizottsága március 14-i ülésén foglalkozott az „MSZMP néhány időszerű ideológiai feladatával", s a KB ülésén megfogalmazott Irányelvek a sajtóban is napvilágot láttak.

Az irányelvekkel kapcsolatban az új tanévben kétirányú feladatot kell teljesítenünk: egyrészt fel kell dolgoznunk az irányelveket mind az oktatók, mind a hallgatók tekintetében, másrészt fel kell mérnünk, milyen konkrétabb feladatok adódnak az Irányelvekből az egyetemi munka vonatkozásában, és hozzá kell fognunk a feladatok végrehajtásához. A hallgatóknál a marxizmus tanszékek szervezzék meg a feldolgozást, bekapcsolva ebbe a munkába egyetemünk más oktatóit is. Az oktatók tekintetében pedig az látszik célszerűnek, ha kb. 25—30-as létszámú csoportokban rendezendő oktatói értekezleteken dolgoznánk fel az anyagot. Az oktatók vonatkozásában a feldolgozás pontos módját és formáját a Nevelési Bizottság dolgozza ki, és az oktatói értekezletek megszervezése is a kari bizottságok feladata lesz.

Az a javaslatunk, hogy az Irányelvek alapján az alapszervezetek a városi pártbizottság határozatának megfelelően határozzák meg a konkrét helyi feladatokat, és azok megoldásának, végrehajtásának módjait és módszereit. Javasoljuk, hogy ezeken a taggyűléseken az egyik központi kérdés a világnézeti nevelés és általában a nevelés legyen; másrészt úgy véljük, az ideológiai nevelés és általában az agitációs és propaganda munkát — különösen a nagyobb alapszervezetekben — elsősorban a pártcsoportok hatáskörébe tartozzék. A taggyűléseken azt kell többek közt megvizsgálni, mit kell tenni a világnézeti nevelés fellendítése érdekében, milyen módszerekkel lehet megjavítani a nevelő munkánkat, illetve milyen szerepet játszanak a pártcsoportok e feladatok megoldásában, hogyan lehet fellendíteni a pártcsoportok ilyen irányú tevékenységét.

Csehszlovák íróvendégek főiskolánkon

Csehszlovák íróvendégek főiskolánkon. Az asztal mögött balról jobbra: Josef Hanzlik, Mihal Karel, Ctibor Stitniczky, Sziklai László, Karel Ptacnik és Jan Kostra.

Az országaink közötti kulturális csereegyezmény keretében a Magyar Írók Szövetsége és Szeged város tanácsa vendégeként öttagú csehszlovák íródelegáció érkezett Szegedre szeptember 23-án. A küldöttség tiszteletére délután a Tisza Szálló tükörtermében volt fogadás, majd este műveikből összeállított színvonalas irodalmi est volt a koncertteremben.

Másnap délelőtt a Szegedi Tanárképző Főiskolára látogattak el a csehszlovák írók, ahol a szlovák tanszék oktatóival és hallgatóival találkoztak. Dr. *Sziklai* László tanszékvezető főiskolai tanár üdvözlő szavai után, élénk beszélgetés alakult ki a szlovák nyelv- és irodalom szakos hallgatók és a megjelent öt jeles író: Ctibor *Stitniczky* Karel *Ptačnik*, Jan *Kostra*, Michal *Karel* és Josef *Hanzlik* között.

Ctibor Stitniczky, a küldöttség vezetője, a Madarská rapszódia c. útibeszámoló szerzője Az ember tragédiájának szlovákra való átültetéséről beszélt. Kitért az előző két munkára is: a múlt század végi Hviezdoslav és az ötvenes években készült Beniak-fordításra. Munkájában, mint mondotta, az a cél vezette, hogy szerinte a felnövekvő generációknak meg kell barátkozniuk Madáchnak ezzel az aktuális művével. Jelenleg Garai-versek fordításán dolgozik.

Hat kötetes fiatal költő Josef Hanzlik, a gazdag és bonyolult mai cseh líra főbb irányait jellemezte. A prózáról Karel Ptačnik író szólt

Ján Kostra izgalmas fordítói feladatot hajt végre: a nyugati szlovák nyelvjáráson alapuló pásztorszonetteket hozza közelebb a ma emberéhez, ugyanakkor Baudelaire verseit fordítja szlovák nyelvre.

A kölcsönös ismerkedés után a delegáció tagjai az igazgatóság fogadásán vettek részt.

g. f.

Amíg a színpad megfordult

Egyetemisták a Szabadtéri sikeréért

Nevüket nem őrzik a színes műsorplakátok, mindössze így emlékeznek Róluk: közreműködtek még sokan mások. Nem viseltek színes ruhákat, ragasztott angyalszárnyakat sem. Nem álltak a statisztéria sorai között. De mint, ahogy nincsen címszereplő nélkül előadás, úgy nincsen az egyszerű névtelen színházi kellékesek és segítők nélkül sem. Kezük nyomát a fába és vászonba álmodott világ — a díszletek őrzik.

A Szegedi Szabadtéri Játékok monumentális előadásai bravúros színpadi megoldásokat kívántak, és számtalan közreműködőt. Így találkoztam a Dóm előtt napsütésben és esőben nappal és este hajladozó serénykezű jogászhallgatókkal, orvostanhallgatókkal tanárnővel stb.

*

Luczi Jóska — egyébként szép barnára sült hátát a Turandot fehér és aranyszínű festékpora „díszíti". Gyakorlott hozzáértő mozdulatokkal illeszti helyére társaival a több mázsás kulisszákat. Hány órát dolgoztak naponta? — kérdem.

Elég sokat. 16—17 órát, ha műsor van este. Igaz, ennek megfelelően szépen keresünk közel 5000 Ft-ot egy hónapban. Tavaly is itt voltam, de bevallom, nemcsak a jó kereset vonzott az idén vissza, hanem a szabadtéri sajátos légköre, a szinte állandóan jelenlevő premierhangulat íze. Alig várom az estéket, élmény látni, hogyan alakul előadássá az öltöztetők szorgos tevékenysége, a szereplők ideges fel-alá járkálása, a rendező utolsó percig tartó lázas mozgalmassága. Érdekes, furcsa világ ez olyan amilyet sehol máshol nem ismerhetnék meg. Igaz, a felvonásközök sem eseménytelenek számunkra, próba a javából, hiszen percek alatt kell római színhely helyett bizáncit varázsolni. Mégis mindegyikünk — nagyon szívesen csinálja, azt hiszem ez a társaság jövőre is találkozik majd!

*

Szeri László, *Kosztolányi* Attila, *Beke* Dezső és ki tudja a közel száz nevet mind felsorolni az egyetemisták közül. Elég annyi — személyükben nagyon lelkes, hasznos segítségre talált a Szabadtéri Játékok Igazgatósága.

Matkó I.

CSONGOR ÉS TÜNDE

Évadnyitó előadás a Szegedi Nemzeti Színházban

TÖBB KÉRDÉSSEL tarsolyunkban ültünk be szeptember 24-én a színház ez évadi első előadására, a Csongor és Tünde megtekintésére. Elsősorban az igazgatott bennünket, hogy milyen rendezői koncepcióban láthatjuk Vörösmarty költői szépségű, mondanivalójában oly mély, immáron klasszikussá vált drámáját. No, és kíváncsian vártuk Bókay Mária Tünde alakítását.

A rendező, *Sándor* János igen szerencsésen nyúlt a darabhoz. Ízig-vérig modern felfogásban futtatta a cselekményt, kitűnően aknázta ki a darabban rejlő dinamikát, a gyors képváltozásokat, ugyanakkor a bőségesen előforduló lírai részletek, és a monológok idején hangulatot, feszültséget tudott teremteni — amikor tehette. Sajnos, nem mindig, de ez elsősorban nem rajta múlott. Különös hangsúlyt kapott a filozófiai mondanivaló kidomborítása, gondolok itt elsősorban a vándorfigurák szimbolikus voltuknak megfelelő beállítására, és mozgatására, valamint az Éjjelenet lenyűgöző képére — Miklós Klára alakítására. Kellő kontraszttal érzékeltette a darabban futó ellentétpárhuzamot, a Csongor — Tünde, illetve Balga — Ilma páros viszontagságait. Példásan használta ki a teret, s egyes szoborszerű háttérjelenetei nagyon jó megoldásnak bizonyultak. (Egyetlen szépséghibája az előadásnak: jobban meg kellett volna húzni a darabot, mert a végére kissé elfáradtunk.) Szép és tanulságos rendezői munka, nagyon is követendőnek tartjuk a klasszikus darabok ilyeténképpeni előadásfelfogását.

A RENDEZŐI ELKÉPZELÉST tökéletesen szolgálta *Székely* László díszletmegoldása: az előadás egyik legkellemesebb meglepetése. A három darabból álló, igen ötletesen variálható térelem nemcsak pillanatok alatt mozgatható, hanem — ami a legfőbb — biztosítani tudta a rendezői elképzelés törésmentességét. Az első képtől az utolsóig teljességében tudta pótolni a hagyományos díszleteket, s minden jelenetben igen kifejező volt. Amit már régóta hiányoltunk: végre egy korszerű díszlet.

Az előadás legjobb színészi alakításait kétségkívül a Balgát alakító *Horesnyi* László, és Ilma szerepében *Hőgye* Zsuzsa nyújtották. Horesnyi érdemét növeli, hogy ügyesen tudta kikerülni a figurában rejlő veszélyt, a kedves-bolondos, kissé szánandó Balgából a közönség kedvéért sem csinált bohózati alakot. Bár végig borotvaélen táncolt az alakítás — mindig idejében fékezett.

Hőgye Zsuzsa Ilmája megkapó, jól kidolgozott színészi produkció volt. Nagy kedvvel és természetes bájjal játszott, külön érdeme még, szép szövegmondása. — Így is méltó partnere Balgának.

Szabó Kálmán Csongor alakítása meglepően gyengén sikerült. Egész előadásán fáradtság nyoma tükröződött, nem tudta következetesen végigvinni az „ifjú hős" nem is túlságosan komplikált figuráját. A Balgával folyó dialógusai alkalmával gyakran „hangolódott fel" szolgája hangulatához — olyankor is, amikor erre semmi szükség nem volt. Csongor érzelmeinek, vágyainak hiteles tolmácsolója sajnos csak az utolsó képekben tudott lenni. Itt-ott érezhető modorossága sem vált előnyére az alakításnak.

Kitűnően megállta helyét a prózai színpadon Bókay Mária, Tünde szerepében. Árnyalt játékával, kellemes hangjával el tudta hitetni a figura földöntúli lényét.

MARADÉKTALANUL DICSÉRNI lehet a három ördögfiat megelevenítő *Csikós* Gábort, *ifj. Kőmíves* Sándort és *Szegedi Molnár* Gézát is. (Külön említendő Csikós Gábornak az a hősiessége, amellyel akrobatikus szerepét végigjátszotta — törött karral.) Játékosan, nagy kedvvel, pergő ritmusú párbeszédekben lendítették előre a dráma folyását.

Mirigy szerepében *Simon* Erikát láthattuk. A mese boszorkánya ég és föld szellemeinek parancsolója, szuggesztív erejű, démoni figura. Ő bonyolítja az egész cselekményt, okozza a konfliktusokat, fogja kézbe az alakok nagy részét. Sajnos Simon Erika erejét meghaladta a feladat nehézsége, bár nagyon igyekezett hiteleset nyújtani. A darab pergő ritmusának második felvonásbeli ellanyhulása részben miatta következett be. Kitűnő mozgáskultúrájával sem tudta ellensúlyozni szerepbeli fogyatékosságait.

A szereplők közül meg kell említeni *Pagonyi* Nándor Tudósát és *Katona* András kalmárját. Mindkettő szuggesztív, hiteles alakítás.

A kísérő lányokat jó gondolat volt táncosokkal megeleveníteni, de a koreográfia nem illeszkedett harmonikusan a modern hangvételű előadáshoz.

VÉGSŐ SORON jóval több élményt, mint negatívumot nyújtott a színházi est. Önmagában jó az előadás, de a darab közismertsége, és a „mesét" nem túlságosan igénylő közönség miatt, műsorra tűzése vitatható.

Monostori Imre

Közönyös fürdővendégek

Most itt ülök az uszodában és lógatom a lábam, liccs-loccs, szép fehérek lesznek a lábujjaim. Meleg van, négerbarna leszek, a hajam is kiszőkül. A fürdőmester éppen úszóleckét ad egy kövér lánykának, aki engem egy fókára emlékeztet valami híradóból. A fókalány egy rúdon lóg, a fehértrikós úszómester únottan vezényel, eegy, kettő. A fóka már kiitta a fél uszodát.

Arra gondolok, hogy nyár van, csicsergés, fűszag, kunkorodó fülű tankönyvek az íróasztalomon szépen egymásra rakva piramisszerűen. Gondolataimba belemászik a hangosanbeszélő nyálas énekhangja, szétrombolja nagynehezen felépített nosztalgiáimat a vizsgák alatti hősies helytállásomról, mindez szétfröccsen, még látom amint a bordó fotel benne a kékruhával elillan, elszáll. Végül is — gondolom — hősiesen helytálltam, mi akik ugye vizsgáztunk vagány gyerekek voltunk ésatöbbi.

Az a baj, hogy most itt a víz szélén senki sem látja ezt a csodálatos hősiességet, én is csak fürdővendég vagyok, egy kabinszám, ráadásul fehérebb, mint a többi. Valahogy értésére kellene adni annak a kövér nőnek, hogy én most nagy hősi csatákból hazatért hadfi vagyok, most tessék engem gyöngéden cirógatni, becézni, kakaóval kínálni.

Arra a megállapításra jutok, hogy a fürdőközönség elidegenedik az ilyen magamfajta hősöktől. Valahogy nem értik a lelkünket. Csak fröcskölnek, szabályellenesen fürdősapka nélkül úszkálnak, lefoglalják a napozóágylakat. Ez közöny. Velem szemben, aki ma vizsgáztam le sikeresen az egész ókori keletből.

Persze azért nem fásulok el, mert pozitív ember vagyok, beleugrok a vízbe és addig úszom egyenletes ritmusban, amíg fejbe nem vágok valakit.